

յօդուած մըն է նաեւ Ա. Երամեանի «Ո՞վ է խենք վիպուհ վրձինուած քծիկի խակակա տխարար», ուր կ'անդրադառնայ թէ այդ տխարարը իրական և ժամանակակից ապրուած կեանքէ առնուած է, և է Պետերբուրգի բժշկական ճեմարանն աւարտած Վաղարշապատցի Բագրատ Նաւասարդեան հայազգի բժիշկը: (էջ 117-121):

Հրանտ — Սամուէլ եւս բերած է իր օժանդակութիւնը մատենագիտական տեսակէտով, խնամուած ու մանրամասն ցանկը տալով տաղանդաւոր հայ վիպագրին տպուած և անտիպ բոլոր գործերուն, լրացնելով այսպէս գրասէրներու պրպտութիւնը:

Ռւբախ ենք յայտարարելու որ հետզհետէ կ'ըմբռնուի մեր քով անցեալի մեր լուսաւոր դէմքերը Յոբելեաններով մեզի մօտիկ վերապրեցնելու անհրաժեշտութիւնը, որ լաւագոյն միջոցն է անոնց գաղափարները աւանդելու մեր ներկայ սերունդին, գիտակցութեան կոչելու մեր ժողովուրդը ազգային հարստութեանց նկատմամբ: Բայց կ'աւելցնենք նաեւ այս ամէնէն իսկական տեսակէտը թէ այս առիթներուն անոնց գրական ու գեղարուեստական տիեզերքին մէջ նոր հետազոտութիւններ կատարելը հայ մտաւորականին ու ժողովուրդին լաւագոյն և տեսական տուրքը պիտի ըլլայ իր փառքի Զաւակներուն:

Հ. ԵՍԱՅԻ ԳՈՌԻՋԵԱՆ

ԱՅԳԵԿՈՒԹՔ. — Գրեց Բենիամին Նուրիկեան. 1937. Վեհա Նիւ Եօրթ. էջ 248, գինը՝ 1,50 տուր:

Հայ գիւղագրական գրականութիւնը որ յատուկ հրապոյր մ'ունի մեզի համար իր շունչով և ազգագրական տեսակէտով՝ ահա նոր հատորով մ'ալ կը հարստանայ, այս անգամ Խարբերդի բաժնիով՝ յետ Թուրքիոյն և Համաստեղի ծանօթ և գնահատելի գործերուն:

Պ. Բ. Նուրիկեան շուրջ 20 տարիներ առաջ ապրող գիւղի մը յիշատակները կը պարզէ մեզի «Այգեկութեան» մէջ, որ, ինչպէս կը յայտարարէ «զոյգ մը խօսքով» հաւաքածոյ մ'է նախապէս «Պայքար»ի, «Հայաստանի կոչնակ»ի, «Անահիտ»ի և «Նոր գիր»ի մէջ հրատարակուած կտորներու: Պրն. Յ. Աւագեան շողջողուն յառաջաբանով մը ընթերցողներուն կը յանձնարարէ գիւղաշունչ «Այգեկութեան»:

Հեղինակը երեք մասերու կը բաժնէ իր հատորը. Ա. մասը «Գիւղը որ կ'ապրէր» 51 կտորներով, Բ. մասը «Անուշ երկիր ազատու-

թեան» 9 կտորներով, և Գ. մասը 2 կտորներով, այսինքն «Թուրքիոյն» և «Էնդի դէմէն լինէլուր, Վարպետ»:

Եւ ահա կը սկսի նկարագրել մեզի «Գիւղը» որ կ'ապրէր, գիւղի մը օրական կեանքը. խորհրդածութիւններ, նորանոր տեսիլներ կենդանի և անկենդան բնութեան վրայ:

«Այգեկութեան» մէջ ամէնէն առաջ աչքի կը զարնեն մեր հայրենիքի հսկայ լեռները. Մառիալ լեռը՝ արշալոյսի ոսկէզօծ խաղերուն մէջ. Հաճի պապան՝ իր հիւրիկներով ու կուժկոտորուկներով, Աղուէս լեռը՝ իր վաղեմի գրոյցներով և պատմութիւններով, և Մաստաւը՝ իր սպիտակ ճակատով: Հոն կենդանի կը լսուի վազքը Եօրթեանի. գիւղական պարզ ու անմեղ զբօսանքները, կոչնակին ձայնը, և հեռուն ծերաբերու մէջէն՝ կաքաւին երգը: Անո՞յ յիշատակներ:

«Այգեկութեան» տեսարան մը՝ «Մեր շուկան», գիւղական շուկայ: Հեղինակը արեւելցիի մը պարզութեամբ կը քալէ անոր նեղ ու ցած փողոցներէն, կու տայ ճշգրիտ պատկերը արեւելքի մեր շուկաներուն յատուկ գծերով. հոն աչքի կը զարնէ բոլորի խանութը՝ իր լայնափոր բողբոջներով, երկաթագործը՝ արիւն քրտինք եղած ծեծելով հրաշէկ երկաթը՝ որ «կրակէ արցունք» ներ կը սփռէ. անդին փուռը՝ իր հացի թարմ ու անոյշ հոտով. հոն՝ մսավաճառը, սափրիչը, թիթեղագործը, և հուսկ «շուկային մէկ ծայրը միտ մենակ քէնոտ առանձնութեան մը մէջ կը կենայ թաղկեգործին խանութը»:

Այս և ասոր նման բազմաթիւ տեսարաններ ինչպէս «Բելիարը», «Կաքաւին երգը», «Արա-գիլին պէս», «Կալի տղան», «Կարաւանը», «Հայրենի կաղանդ», «Պտղունց մը խելք» են, կը կազմեն Բ. Նուրիկեանի «Այգեկութեան» 250 էջոց հատորը:

Հեղինակին պատմելու ոճը բնական է ու ճշգրիտ առանց արուեստականութեան, առանց խճողումի կամ երեւակայական ցնորքներու. իր «գիւղական» տառնեհինգ տարի առաջ իմ տեսած Հիւսենիկին և իր շրջակայքին լուսապատկերն է:

Յարգելի հեղինակը նուրբ գիտողութիւն ունի, կ'անդրադառնայ, կը տեսնէ ամէն ինչ որ յատուկ բան մ'ունի իր մէջ, ու ան հոգի և շունչ կու տայ անխօս էականներուն անգամ, կը հասկնայ անոնց խորհուրդը. կը տեսնէ լեռի ժայռերը՝ որոնք վայրի թուզի ճիւղեր խածք են, նշենին՝ որ ծաղկի խուրձեր գրկած է, և կատուի աչքերուն մէջ կը կարգայ սրտագրաւ պաղատանք մը:

Իր արուեստը կարծես համապատասխան է մի-

ջավայրին զոր կը նկարագրէ, այլապէս՝ ազնուական պատկերներ շինական կեանքին հետ պիտի չկարենային յարմարիլ. այսպէս իրեն համեմատ որոտումը «գիւղին կողը կը պատռէ». «Կէսօր կ'ըլլայ. արեգակը իր հասած դուռը կը կախէ երկինքէն». «Երկիրը կ'արտաշնչէ քու նէն արթնցող գոմէշի մը պէս», կամ «գետինը թունաւոր ճանճերէ խայթուած գոմէշի մը պէս կը ցնցուէր յանկարծ. կը թօթուրտէր և կապը կտրած կը փախէր քարէ քար կը զարնէր կարծես (երկրաշարժը մտքերինդ բերէր) և նման ուրիշ շատ մը պատկերներ:

Լեզուն մաքուր է, բայց յատուկ նպատակով մը խառնուած և հիւսուած գաւառական ասացումներով և բառերով:

Նուրիկեանի պատմութիւնները գիւղական պատկերներ ու տեսարաններ ամէնքը՝ չունին վէպի հիւսուածք, ինչ որ արդէն նպատակէն ալ դուրս կը տեսնուի: Մեզի կը մնայ սեւեռիլ իր տեսարաններուն որ կ'անցնին, և հոն նշմարել ու գտնել տիպարներ, ու նկարագրներ քաղել: Հեղինակը շարժանկարի արագութեամբ կ'անցնէ մեր առջեւ այդ տեսարանները, հետաքրքրական՝ ինչպէս իր գտած վերնագրիները. հոն, սակայն, ստէպ անակնկալի կը մատնուինք՝ երբ յանկարծ յաշորդ էջին մէջ կը վերջանայ խօսքը անձի մը կամ դէպքի մը վրայ՝ սպասումի մէջ թողնով ընթերցողը. կարծես թէ բոցեր են որ կը փայլին, ու կայծեր որ կը մարին՝ մեզի վայրկեանական հաճոյք մը պատճառէն յետոյ:

Այս տեսակէն են՝ «Գիւղի փեսան», «Վարժապետը», և «Այսօր ուրբաթ է» պատմութիւնները:

Մեզած գիւղի մը կեանքը ահա՝ զոր ապրած ու սիրած ենք, և որ գրչի հնարքով մը կը վերապրի. և ասոր համար է որ ուրախութեամբ կ'ողջունենք Նուրիկեանի «Այգեկութեան» պահելով զայն իբրեւ թանկագին աւանդ մը՝ որ իր մէջ մեր քանդուած հայրենիքի աւանդութիւնները կը ծրարէ անմիտ ու անմոռանալի յիշատակով, և վստահ ենք թէ շատեր գոհ պիտի ըլլան այդ հատորին ընթերցումով, մանաւանդ մեր սիրած Խարբերդի սիրելի հայրենակիցները:

Հ. ՄԻՔԱՅԷԼ ՅՈՎՀԱՆՆԵՍԵԱՆ

«ԶՈՒԱՐԹՆՈՅ» (Հրանտ Բալուեանի, Տպ. Բարեգ, 1937).

Բալուեան, իբրեւ տարեգրքի հեղինակ, կրնայ մրցիլ Թէոդիկի հետ, ու թերեւս, այս մարզին մէջ, ունի աւելի փայլուն ապագայ: Յիշատի-

թէ բաղդատենք առաջին «Ամէնուն տարեցոյց»ը առաջին տարեգրք «Զուարթնոց»ին հետ, տարբեր համոզման չենք յանգիր:

Բայց Թէոդիկ ուսման ճիւղը էր, Բալուեան «առհակալ» է, Եղիայի բացատրութեամբ, և երկրորդը միշտ պէտք պիտի ունենայ առաջին փորձառութեան: Թէոդիկ «հին գլուխ» էր բառին ոչ — հակակրեւի իմաստով: Հայ անցեալին հետ կապուած էր սերտիւ: Նամակներ, հին վաւերագրիներ, անհետացած դէմքեր, ծերունազարդ գրողներ կ'ընդունէր թեւաբաց, մոռնալու աստիճան... ներկան, իր բոլոր երեսներով, հայտնի թէ օտարին համար, գեղարուեստի թէ գիտութեան համար:

Բալուեան անցեալին կապուած ըլլալով հանդերձ... «նոր գլուխ» է, բառին ծանօթ իմաստով, և հետեւաբար աւելի խոստովանից:

«Զուարթնոց»ի մասին շատեր խօսած են արդէն, մենք նպատակ չունինք մի առ մի վերլուծելու ի լոյս ընծայուած գրութիւնները. կ'ուզենք յիշել միայն որ գրական բաժնին մէջ տաղանդով գրուած էջեր ունին Տիրան Զրաքեան և Կոստան Զարեան: Բոլ Վալերիի «Ծովա-հայեաց գերեզմանատուն»ին մէջ կան շատ գեղեցիկ տողեր «... Արեւը կը շողայ, երազը արաշտու է», և նման ուրիշներ:

Կան տակաւին գրականութեան և գեղարուեստի նուիրուած ուշագրաւ ուսումնասիրութիւններ, և ժամանակագրութիւն մը (քրոնիկ) զոր կազմած է նոյն ինքն Բալուեան:

Ստուար հատոր մը վերջապէս, որուն մասին կ'ուզենք ըսել, ինչ որ չեն ըսած ուրիշներ այս կամ այն նկատմամբ: Մեր նպատակն օգտակար ըլլալ է միայն: «Զուարթնոց»ը համակրանքի արժանի համարելով կը համարձակինք կարգ մը թեւադրութիւններ ընել:

ա) Աւելի խնամք ունենալ հայ լեզուին հանդէպ:

բ) Աւելի լրջութիւն լուսանկարներու հրատարակութեան մէջ, (անհրաժեշտ չէ գիտնալ թէ «Գեւ»ին դէմքն ինչպէս է):

գ) Հայ ինքնագիր էջերու արտագրութեան զարկ տալ, կարելի եղածին չափ խուսափիլ թարգմանութիւններէ:

դ) Ձանալ մասնագէտներ ապահովել, որպէսզի արտայայտուին իրենց ճիւղերուն մասին:

ե) Ըլլալ արդար, չվարկաբեկել ո՞ր և է հայ արժէքաւոր մտաւորական, եթէ նոյնիսկ անանձնական թշնամի մ'է: (Նշան Պէշիկթաշլեանին «մտքի մերկութիւն, աղքատութիւն» վերա-

գրել բարի գործ չէ, ինչպէս բարի գործ չէ «Անահիտ»ի համար ըսել. «Իբրեւ շարժում յառաջ բերող ձեռնարկ, այս պարբերաթերթը այլեւս պատմութեան կը վերաբերի»: «Շարժում յառաջ բերել» ինչ կը նշանակէ: Գրական հանդէսի մը գերագոյն գոհունակութիւնը տաղանդով գրուած էջեր հրատարակելուն մէջ կը կայանայ, ինչ ժամանակի, ինչ նիւթի ալ որ պատկանին անոնք: Այս տեսակէտով «Անահիտ» պատմութեան չի վերաբերիր:

զ) Յընթացք ընթերցման՝ գեղեցիկ մտածմանց քաղուածք մ'ընել (Հայ մտաւորականներէն, Ազաթանգեղոսէն մինչեւ Բակունց), անոնցմով զարդարելու համար Տարեգրքին էջերը:

ե) Համանուն ամսաթերթ մը չհրատարակել: Եւ բոլոր ուժերը նուիրել միայն տարեգրքին, զայն կարելի եղածին չափ հարստացնելու, անսովոր, բացառիկ կացութեան համար:

ը) Տարեգրքին կողքին վրայ, Թէոդիկի հեռուողութեամբ, ազգաբարել:

«Գրականութեան սիրահար՝ աւելաւոր աշխատակիցներու տեղ չկայ»:

բ) Այս պատուիրաններուն վրայ աւելցնել ուրիշներ, և «Զուարթնոց»ը հայ մտքի ճշմարիտ տաճարի մը վերածել, իր անունին արժանի:

Հրանդ Բալուանին այս է որ կը մաղթենք սրտանց:

ՀՐԱՆԴ ԲԱԼՈՒԱՆԻՍ

«ՆԱԽԵՐԳԱՆՔ» Մինաս Թէօլէօլեանի, տպ. Սոփա, 1937.

Մինաս Թէօլէօլեանի ստորագրութեան առաջին անգամ հանդիպած եմ այժմ դադարեալ պոլսահայ օրաթերթ «Ազգաբար»ի մէջ: Զարմանք և ամենախոր ցաւ զգացած եմ իր կարգ մը յօդուածներու ընթերցումէն: Երկրի մը մէջ, որպիսին է Թուրքիա, ուր հայութիւնը ենթարկուած է ճերմակ շարդի, կարմիր շարդէն աւելի վտանգաւոր և սոսկալի, երկրի մը մէջ՝ ուր մեր հայրենակիցները հետզհետէ կը կորսնցնեն կալուած, եկեղեցի և դպրոց, և ուր վաղուց կորսնցնուցած պիտի ըլլային նաեւ լեզու, հոգի և դիմագիծ, եթէ չունենայինք մեր ոսկեղէն գրականութիւնը, մէջտեղ ելաւ Մինաս Թէօլէօլեան և չեմ ըսեր քննադատեց (որովհետեւ քննադատութիւնն արուեստ մ'է՝ որ կը պահանջէ բարձր կարողութիւն և խղճմտանք) այլ չարախօսեց մեր հին ու նոր մտաւորականներուն դէմ, և չեմ գիտեր «Ազգաբար» ինչպէս տեղ տուաւ անոր:

Դադարաւ թփօթեցի իմ գաղափարներէն, (մեկ յօդուած):

1. «Զեմ յիշեր զրկուածները, անարիւնները, ծերունի առակագիր Աճէմեան, Մկրտիչ Պէշիկ-թաշլեան... Ալիշան»... (25 հոկտ. 1936, «Ազգաբար»):

Թէօլէօլեան այս մեծավաստակ, բազմադիր հեղինակներուն չէր հաւանած, բայց համակրանքով կը խօսէր Սօֆեանի, Զարմուհիի, Սար. Սահակեանի և Ոստանիկի մասին, (ճաշակի խնդիր է, չենք կրնար մեղադրել):

2. «ճիշդ է որ զգած եմ, կ'ըսէ, մեր «սերունդ»ի յաջողոտ վերջապահները» (նոյն թիւ):

3. «ու չեմ յիշեր անոնց ներքին մարդը, մտքի աղքատութիւնը» (նոյն թիւ):

Թէօլէօլեան, լուսանցքի վրայ, «Անկումի մը հարցականով» կ'արձակէր պատգամներ, որոնք բարիք չէր որ կը սերմանէին Պոլսահայ բազմութեան մէջ:

Մտաւորականը, մանաւանդ հայ մտաւորականը, վեհ պարտականութիւն մը ունի, այն է՝ սիրցնել տոհմային գրականութիւնն իր ընթերցողներուն: Ի սփիւռս աշխարհի ցրուած մեր պանդուխտներուն միջեւ միակ միութեան կապը մեր լեզուն է: Այդ լեզուով յօդուած գործ մը գուրգուրանքի արժանի է, որովհետեւ զրկանքէն կը ծնի: Զեմ ըսեր գովել լոյս տեսած ամէն երկ. ոչ, ըլլալ խիստ, բայց ըլլալ արդար, գեղեցկութիւններն ի վեր հանել թերութեանց կարգին: Մանաւանդ գրականութեան պատմութեան մէջ իրենց դիրքերը գրաւած հեղինակները հանգիստ թողուլ, գոնէ առ այժմ, դժնդակ օրերու մէջ, ոչ թէ մտազործի դանակով մօտենալ անոնց:

* *

Յամի շնորհաց 1937ին Մինաս Թէօլէօլեան գիրք մը հրատարակել է: Ինք ալ բանաստեղծ է եղեր: Այս պարագան ծանօթ չէր մեզի:

Նախ՝ խորագրի մասին: «Նախերգանք» ամէնքդ ալ գիտէք ինչ կը նշանակէ: Հետեւաբար իմաստին չի վերաբերիր մեր խօսքը, այլ տպագրական, աւելի ճիշդ՝ գծագրական, ներկայացման:

Իւրաքանչիւր գիր հռանկիւնի մը մէջ մտցուած է, բայց բոնի կերպով, որովհետեւ. օրինակի համար, «Ն»ին գլուխը, «Ք»ին պոչը դուրս մնացած են: Մետրիկ տառերը դազաղի մէջ դրուած են կարծես: Առաջին եռանկիւնին գա-

զաթը վար է, հետեւաբար երկրորդը վեր, այնպէս որ «Նախերգանք» բառին մէջ գոյութիւն ունեցող երկու այբերէն մին գազաթավար հռանկիւնի մէջ թխմուած է, իսկ միւսը՝ գազաթավեր՝ եռանկիւնի մէջ: Իրարմէ տարբեր, աւելի ճիշդ իրարու հակոտնեայ այբեր մէջտեղ ելած են: Կը ծանրանամ այս նիւթական մանրամասնութեան վրայ, որովհետեւ ան կը բացատրէ հեղինակին նկարագիրը:

Ինքնատիպ ըլլալու ձգտում կայ, բայց ոչ ինքնատիպութիւն:

Գիրքը բաժնուած է երկու մասի.

1. Ամպ մը անցաւ («Բաց հովանոցդ, ոչ, գոցէ, որովհետեւ անցաւ» պիտի աղաղակէր Թէօլէօլեան, եթէ այս ենթավերնագիրը ուրիշ մը յղացած ըլլար), քերթուածներ, 13 հատ:

2. Մեռած երկինքով (Անշուշտ ոչ կապոյտով, արեւով, կամ, աստղերով, լուսնով, այլ ամպերով, մշուշով, անձրեւով, բայց մեռած է այդ երկինքը: Մեռած սիրտ, մեռած խճմտանք կ'ըմբռնենք, բայց «մեռած երկինք» երբեք) արձակներ 15 հատ:

Հատորը կը բացուի «Նախերգանք»ով ու կը փակուի «Ինքնանկար»ով: Երկուքն ալ արձակ: Մեր դիմաց ունինք գիրք մը, որուն ընթերցումը կատարեալ չարչարանք է:

Եթէ վարուիլ ուզէինք Մինաս Թէօլէօլեանի հետ այնպէս՝ ինչպէս ինք կը վարուի մեր հին ու նոր մտաւորականներուն հետ, բաւական ծիծաղաշարժ նիւթ կրնայինք հանել իր «ստեղծագործութեան» Պիտի բաւականանանք հետեւեալ շատ համարօտ ցուցակով:

Ա. — ՃԱՇԱԿԻ ԿՈՑՈՒԹԻՒՆ

1. «Կինը յաւէտ մեզ վեր կը քաշէ», ինչով, չուանով, լաւագոյն էր ըսել «Կինը յաւէտ մեզի թռիչք կու տայ»:

2. «Ու կախուիս միայն իմ տաճարէս» (էջ 41):

3. «Աքերուդ մէջ սառեցաւ հեղուկը» (էջ 42):

4. «Երգ մը ունի թրջուած (էջ 50):

5. «Ու բառերը մեռել կը հոտին (նոյն):

6. «Կը հոտի մեռել (էջ 52):

7. «Տերեւ մը լուսինին հետ կը խաղայ սրիկայի սուլումով»:

8. «Քու թարմութիւնդ կը հոտի» (էջ 55) (կարծես թէ նեխած է):

9. «Երջանիկ շուն մը կ'ուզէ լալ» (էջ 63):

Բ. — ՀԱՎԱՍՏԱՆ ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1. «Յաւերժական մարմաներու մրկայոյց մեղեդին» (էջ 31). եթէ մեղեդի է, չի կրնար մրկայոյց ըլլալ:

2. Շիրմաքարերն եթէ «անոյշ են ու բարի» չեն կրնար «խրոխտ» ըլլալ:

3. «Թերեւս օր մը... զամ մարտնչիլ յանուն բեկոր մը յոյսի» (էջ 30): Յոյսը մարդուն տըրուած գերագոյն բարիքն է, յետին թշուառութեան մէջ իսկ կայ, ան «միայն գերեզմաններէն խոյս կու տայ» (Ուկոյ Ֆոսկոլոյ, Տաղ գերեզմանաց):

4. Եթէ «գիշերը գեղեցիկ է» (էջ 64), փեղկերը չեն հեծեր:

Գ. — ԼՅՈՒՆԱԿԱՆ-ՔԵՐԱՎԱՆԱԿԱՆ ՍԽԱՆՆԵՐ

1. «Ամենիմաստ» (էջ 31), (ուղղէ՛ Ամէնիմաստ):

2. Անձկաւին (էջ 22) ուղղէ՛ անձկանօք, անձկաւ:

3. Մեն (էջ 25) ուղղէ՛ մէն:

4. Սիրտեր (էջ 40) ուղղէ՛ սրտեր:

5. Վիշտի մէջ (էջ 43) ուղղէ՛ վշտի մէջ:

6. Հայհոյել քեզ (էջ 62) ուղղէ՛ քեզի: (Քեզ աշխարհաբարի մէջ հայցական հոլով է):

9. Զհաւատաց քեզ (էջ 62) ուղղէ՛ քեզի:

10. Անքան (էջ 17), ինչպէ՞ս (էջ 19), ինչքան (էջ 21) ուղղէ՛ անքան, ինչպէս, ինչքան:

Դ. — ԱՆՃԱՐԱԿ ԿԱՊԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1. Քամին այնքան կը սուլէ, որ կարօտով մ'անսահման կ'ուզեմ մեռնիլ քաղցրօրէն ու ալ երբեք չարթննալ... Տան փեղկն այնքան խաբուել է, որ կը բաղձամ ալ չըլլալ:

Երէկէ լուս օրերու ցընորակոծ այն տղան... (էջ 17)

Մինչդեռ կառվարենց կ'երգէ:

«Մտերն, յաճախ, այնքան տերեւ կը թափեն՝ Որ մեռնելու կարօտը քեզ կը տանջէ... Կարծես անուր աղերս մ'անուր կը կանչէ Հոգիդ՝ լուսնի լոյսով օծուն ծովափէն»:

(Տես «ՏԱԽԻՂ ԵՌՈՂԱՆ», էջ 96):

Թէօլէօլեան «Համր ջուրակի վրայ՝ կը նաւերգէ»

2. «Լուսնակը լուս, լուսնակն անբուն կը կոծէ, Այս ինչ տամուկ, ինչ յարաճուն կսկիծ է... Զեռք մը անգութ, անկարեկիր կը խոցէ, Այս ինչ խորունկ, ինչ խեղաճի սուրց է...»:

